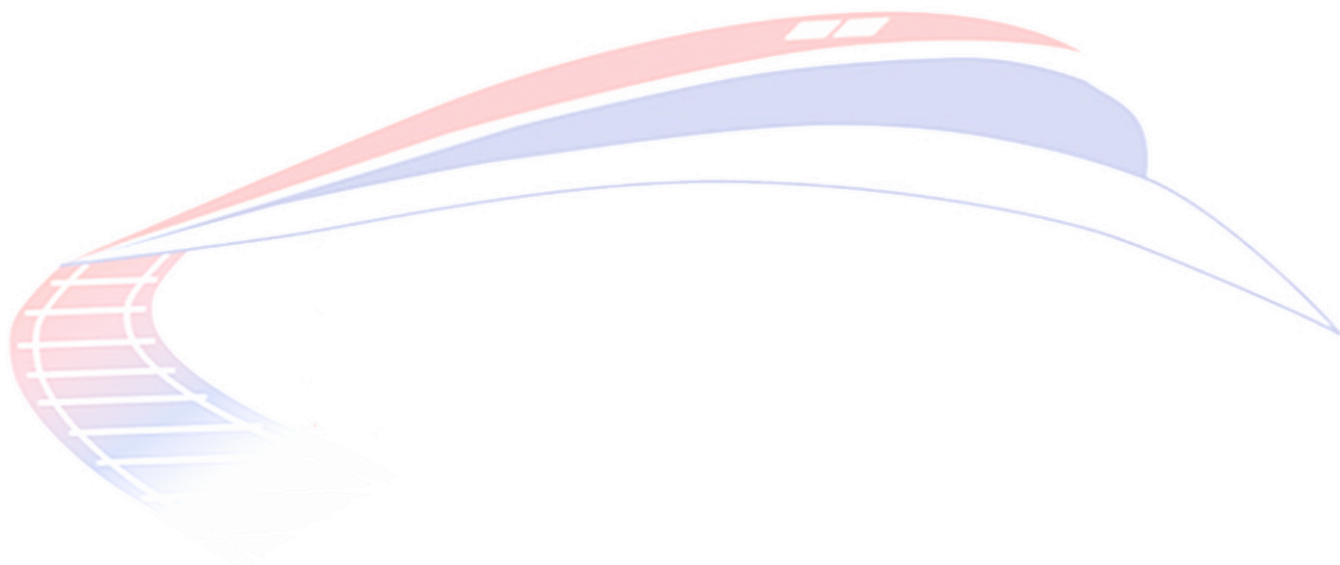

БИЛТЕН

Бр. 51.
АПРИЛ 2026.

ЦЕНТРА ЗА МЕЂУНАРОДНЕ ПОСЛОВЕ

САДРЖАЈ

➤ МЕЂУНАРОДНЕ АКТУЕЛНОСТИ.....	3
➤ ЖЕЛЕЗНИЦЕ МОГУ СМАЊИТИ ЕНЕРГЕТСКУ ЗАВИСНОСТ ЕВРОПЕ.....	3
➤ НАЈАВЉЕНО 7. ИЗДАЊЕ UIC АТЛАСА СВЕТСКЕ МРЕЖЕ БРЗИХ ПРУГА ЗА 2025. ГОДИНУ.....	4
➤ ОСНОВАНА РАДНА ГРУПА ЗА НОВЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ У ОКВИРУ UIC ПЛАТФОРМЕ ЗА БЕЗБЕДНОСТ.....	5
➤ ОБЈАВЉЕНО УПУТСТВО О СПРОВОЂЕЊУ ЗАКОНА О САЈБЕР БЕЗБЕДНОСТИ НА ЖЕЛЕЗНИЧКИМ СТАНИЦАМА.....	5
➤ ПРЕДСТАВЉЕНИ ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗИЛИЈЕНТНОСТ ЖЕЛЕЗНИЦЕ.....	6
➤ РУСКЕ ЖЕЛЕЗНИЦЕ УВОДЕ ВОЗ КОЈИ ЋЕ САОБРАЋАТИ БЕЗ МАШИНОВОЋЕ.....	7
➤ УЧЕШЋЕ ПРЕДСТАВНИКА ИЖС НА МЕЂУНАРОДНИМ САСТАНЦИМА.....	8
➤ ОДРЖАН САСТАНАК РГ ЗА БОРБУ ПРОТИВ ТЕРОРИЗМА И ЕКСТРЕМИСТА У РИМУ..	8
➤ ОДРЖАН РЕДОВАН САСТАНАК У ОКВИРУ UIC ПРОЈЕКТА NOVITA.....	9
➤ ОДРЖАН САСТАНАК ЗА ПРОЈЕКАТ ИНДЕКС ОДРЖИВОСТИ ЖЕЛЕЗНИЦА (RSi).....	10
➤ САСТАНАК RAG-TAG ГРУПЕ ЖЕЛЕЗНИЧКОГ РОБНОГ КОРИДОРА АЛПИ-ЗАПАДНИ БАЛКАН.....	11
➤ СПРОВЕДЕНА ОБУКА ЗА УПРАВЉАЊЕ МЕРНИМ КОЛИМА ЕМ-SAT 120.....	11
➤ ОДРЖАН САСТАНАК ЗА ПОТРЕБЕ SERAS ПРОЈЕКТА.....	12

ЖЕЛЕЗНИЦЕ МОГУ СМАЊИТИ ЕНЕРГЕТСКУ ЗАВИСНОСТ ЕВРОПЕ

Заједница европских железница и инфраструктурних компанија (CER) саопштила је да тренутна енергетска криза вероватно неће бити последња и да Европа мора искористити ову прилику да смањи будуће ризике, поправи платни биланс ЕУ и достигне енергетску независност и стратешку аутономију.

Према анализи CER-а, железнички теретни и путнички саобраћај тренутно уштеди еквивалент од приближно 364 000 барела нафте дневно, доносећи уштеду од преко 11 милијарди евра годишње и смањујући емисију угљен-диоксида за око 55 милиона тона годишње. Проширење европске мреже брзих пруга би могло значајно појачати ове ефекте. Процењује се да би будућа мрежа брзих пруга од 49.000 км, која би повезивала европске престонице и велике градове, омогућила уштеду од 11,6 милијарди барела нафте, у вредности од 750 милијарди евра и више од 5 милијарди тона емисије угљен-диоксида до 2070. године.

CER наводи да железнички саобраћај већ игра стратешку улогу у економији Европске уније и позива да будући вишегодишњи буџет ЕУ предвиди већа улагања у железничку инфраструктуру и услуге. Железница пружа Европи отпорну и одрживу саобраћајну окосницу, остварујући резултате у следећим областима:

- **Енергетска независност:** Железница користи енергију са ниском емисијом угљеника произведену у ЕУ. Са све већим учешћем обновљивих извора енергије и других извора електричне енергије са ниским емисијама, омогућава одржив превоз робе и путника.
- **Ефикасан превоз робе:** Железница је девет пута ефикаснија у погледу емисије CO₂ и седам пута енергетски ефикаснија од друмског саобраћаја. Швајцарско искуство у интермодалном транспорту показује да је већи прелазак са друмског на железнички теретни транспорт могућ.
- **Конкурентност путничког превоза:** Од покретања новог система за издавање железничких карата који је иницирао CER, европске железнице су значајно олакшале прекогранична путовања. Према истраживању „Polling Europe“, три од четири грађана ЕУ изабрала би брзи воз уместо авиона за путовања унутар ЕУ.
- **Одрживи туризам:** С обзиром на то да 75% емисија штетних гасова потиче од саобраћаја у вези са туризмом, преусмеравање путовања унутар Европе на железницу од суштинског је значаја.
- **Економски раст:** Доприносећи економији ЕУ са 247 милијарди евра и подржавајући 3 милиона радних места, железнице имају један од највећих економских утицаја (приход, број запослених, инвестиције, итд.) у поређењу са другим видовима транспорта.

Извор: <https://cer.be/cer-press-releases/rail-leads-europe-towards-energy-independence>

НАЈАВЉЕНО 7. ИЗДАЊЕ UIC АТЛАСА СВЕТСКЕ МРЕЖЕ БРЗИХ ПРУГА ЗА 2025. ГОДИНУ

Међународна железничка унија (UIC) окупила је почетком априла у свом седишту у Паризу стручњаке, истраживаче, представнике железничке индустрије и чланове глобалне заједнице за развој брзих пруга и брзих возова. Повод је био да се сагледа напредак у текућим истраживачким пројектима, унапреди развој међународних железничких решења (IRS), ојача сарадња између универзитета и индустрије, као и да се испланирају следећи кораци.

Такође се дискутовало о 7. издању UIC-овог Атласа брзих пруга за 2025. годину (подаци се односе на 2024. годину), које ће ускоро бити објављено.

Одржане су следеће презентације:

- Технолошки универзитет у Кракову представио је напредне технике мерења коришћењем фибер-оптичких сензора за праћење и одржавање железничке инфраструктуре брзих пруга.
- Универзитет примењених наука у Цириху представио је поређење цена карата у железничком и ваздушном саобраћају широм Европе, нудећи практичан увид у мултимодалну конкурентност и динамику цена.

Затим је представљен приступ процени социоекономског утицаја система железница за велике брзине, са методолошким увидима применљивим у националним контекстима.

Такође, размотрен је напредак у текућим истраживачким пројектима као што су: оптимална брзина, поређење транспортних система и финансијски модели за изградњу инфраструктуре брзих пруга. На крају састанка је извршен преглед и ажурирање докумената који се односи на прилагођавање сигурносних система захтевима за саобраћај великих брзина (IRS 70734), као и на фазу пројектовања брзе пруге (IRS 60673).

Извор: <https://uic.org/com/enews/article/uic-intercity-high-speed-committee-ichsc-conferences-held-in-paris-innovation-12662>

ОСНОВАНА РАДНА ГРУПА ЗА НОВЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ У ОКВИРУ UIC ПЛАТФОРМЕ ЗА БЕЗБЕДНОСТ

Платформа за безбедност Међународне железничке уније (UIC), основала је Радну групу за нове технологије и одржала састанак заједно са учесницима пројекта BEHOLDER EU у седишту UIC-а, крајем марта. Фокус састанка био је усмерен на иновативне технологије које откривају хемијске, биолошке, радиолошке, нуклеарне и експлозивне претње (CBRNE).

Презентације су обухватиле примере ограничене употребе CBRNE сензора у железничком саобраћају, као што су: системи за праћење зрачења у главним железничким станицама, које су представиле Железнице Пољске; затим учешће у тестирању нискобуџетних CBRNE сензора, које су представиле Железнице Португалије; као и приступ Железница Индије у погледу приправности и реаговања на импровизоване експлозивне направе.

Затим се дискутовало о пројекту BEHOLDER (Изградња и проширење могућности процене опасности и откривања аномалија у урбаним срединама везаним за CBRNE претње), при чему су добављачи имали прилику да представе различите технологије за откривање поменутих претњи. Решења развијена у оквиру датог пројекта имају за циљ унапређење могућности раног упозоравања и смањење броја лажних узбуна.

Извор: <https://uic.org/com/enews/article/successful-joint-meeting-of-the-uic-security-platform-new-technologies-working>

ОБЈАВЉЕНО УПУТСТВО О СПРОВОЂЕЊУ ЗАКОНА О САЈБЕР БЕЗБЕДНОСТИ НА ЖЕЛЕЗНИЧКИМ СТАНИЦАМА

Заједница европских железница и инфраструктурних компанија (CER), у сарадњи са удружењима из железничке индустрије, објавила је практичан водич о спровођењу Закона о сајбер безбедности на главним и већим железничким станицама, нудећи јасна објашњења у вези са применом прописа.

Железнички сектор већ дужи низ година систематски интегрише мере за сајбер безбедност у своје техничке и оперативне системе, препознајући њихову кључну улогу у савременом функционисању инфраструктуре. Истовремено, Закон о сајбер безбедности Европске уније постаће у потпуности применљив у децембру 2027. године, постављајући нове стандарде и захтеве у овој области. Даљи напредак у домену сајбер безбедности мора бити усклађен са потребом очувања континуитета рада, као и са несметаним развојем железничког система. Објављена верзија упутства може се преузети на следећем линку: https://cer.be/images/publications/reports/260420_CRA_Expert_Guidance_v1.0.0.pdf.

Извор: <https://cer.be/cer-reports/practical-guidance-on-the-implementation-of-the-cyber-resilience-act>

ПРЕДСТАВЉЕНИ ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗИЛИЈЕНТНОСТ ЖЕЛЕЗНИЦЕ

Међународни транспортни форум (ITF) организовао је крајем марта састанак на тему статистике у области транспорта. Ове године главни фокус је био на резилијентности транспорта. У оквиру прве сесије било је речи о томе како се статистика и подаци о транспорту могу користити за мерење резилијентности, а представљене су и националне студије случаја за Италију и Шпанију.

Међународна железничка унија (UIC) одржала је презентацију о мерењу резилијентности железнице на основу података о перформансама саобраћаја великог броја железничких компанија широм света. Методологија је омогућила развој скупа индикатора

резилијентности изведених из динамичке криве резилијентности, укључујући величину шока, време опоравка и област губитка. Поремећај изазван пандемијом COVID-19 коришћен је као студија случаја ради илустрације динамике резилијентности.

Друга сесија била је посвећена начинима на које подаци и статистика у области транспорта могу подржати одређивање приоритета и финансирање резилијентне инфраструктуре.

Светска банка је представила своје алате за процену рањивости транспортне мреже, сагледавање утицаја климатских промена на перформансе, као и процену економских губитака услед поремећаја саобраћаја и поређење мера прилагођавања применом анализе трошкова и користи.

У оквиру додатних тема обухваћен је утицај вештачке интелигенције на званичну транспортну статистику, као и начини на које национални статистички заводи могу очувати своју релевантност и кредибилитет. Учесници су такође представили и разматрали изазове и иновације у прикупљању и мерењу података о транспорту, као и могућности за коришћење података из других сектора, као што су енергетика, емисија штетних гасова и туризам.

Извор: <https://uic.org/com/enews/article/transport-resilience-in-focus-uic-presents-railway-resilience-indicators-at-itf>

РУСКЕ ЖЕЛЕЗНИЦЕ УВОДЕ ВОЗ КОЈИ ЋЕ САОБРАЋАТИ БЕЗ МАШИНОВОЋЕ

Руске железнице (РЖД) планирају да током лета 2026. године уведу у саобраћај воз без машиновође, саопштено је на конференцији „Транспортни системи будућности у интересу путника“, одржаној у оквиру изложбе „Русија: Достигнућа националне економије“.

РЖД убрзано ради на развоју технологије за аутономно управљање возовима, уз очекиван значајан напредак у блиској будућности.

Први воз без машиновође РЖД је представила 2019. године на пробној станици Шчербинка у Москви. Пробна вожња је обављена возом *Ласточка* у аутоматизованом режиму, уз опрему за праћење кретања воза и комуникацију са диспечерским центром, при чему је систем могао да детектује препреке на прузи.

Системи воза су оспособљени за управљање ванредним ситуацијама, а једна од њих је укључивала симулацију у оквиру које је на колосеку постављен пробни предмет (лутка), где је систем детектовао препреку, сигнализирао и

зауставио воз. Интервал реакције код аутономних возова је краћи јер системи вештачке интелигенције реагују брже од човека (око 0,3 уместо 1,2 секунде), што омогућава безбедно и истовремено управљање већим бројем возова без машиновође.

Током ове године планирају се пробне вожње у Московском метроу, уз фазно увођење у саобраћај, при чему ће иницијална тестирања бити спроведена без путника. Покретање путничког саобраћаја је планирано за 2027. годину, а до 2030. године се очекује редовно саобраћање возова у потпуности без присуства машиновође. Пројектована максимална брзина износиће 400 km/h, а воз ће имати у саставу осам вагона са четири класе услуге (прва, бизнис, комфорна и основна), у циљу прилагођавања различитим категоријама путника.

Извор: <https://strategyjournal.ru/innovatsii/zhd-at-ostalos-nedolgo-rzhd-v-2026-godu-zapustit-polnostyu-bespilotnyj-poezd/>

УЧЕШЋЕ ПРЕДСТАВНИКА ИЖС НА МЕЂУНАРОДНИМ САСТАНЦИМА

„Инфраструктура железнице Србије“ а.д. (ИЖС) је, као активни члан међународних железничких организација: Међународне железничке уније (UIC), Заједнице европских железница и инфраструктурних компанија (CER), Железничке мреже Европе (RNE) и Међународне организације за железничку безбедност (COLPOFER), наставила са учешћем на састанцима ових организација. Одређене међународне активности и већи део састанака су одржани у хибридном формату.

ОДРЖАН САСТАНАК РГ ЗА БОРБУ ПРОТИВ ТЕРОРИЗМА И ЕКСТРЕМИСТА У РИМУ

Састанак Радне групе за борбу против тероризма и екстремиста одржан је 16. априла 2026. године, у седишту Италијанских железница (**FS**), у Риму. Након уводне речи председавајуће РГ, састанак је почео уобичајеном разменом најновијих информација на тему безбедносне ситуације на нивоу железничког сектора и на глобалном нивоу. Чланови су прво одржали презентације у којима су представљени тренутни нивои претње, значајни инциденти у последњих пола године, инциденти у вези са државним актерима/геополитичком ситуацијом повезани са железницом или критичном инфраструктуром, претње бомбама, саботаже, шпијунаже и хибридне претње (укључујући дронове) на критичној инфраструктури, сумњиви предмети и понашања, инциденти повезани са тероризмом и екстремистима, вежбе на терену, научене лекције, промене у регулативама, политикама и процедурама, као и значајни развојни пројекти.

Након тога, одржане су презентације на специфичну тему - јавно доступних прибора за санирање повреда, дефибрилатора и њихове употребе, где су се представници ИЖС посебно истакли презентујући начин на који је коришћење истих организовано у станици Београд центар.

Као значајнији заједнички проблем европских земаља у последњим месецима јавља се транспорт оружја, опреме, муниције, као и снага НАТО савеза, јер не постоји јединствена законска регулатива на нивоу ЕУ која уређује ту област. Из истог разлога, све је чешћа употреба дронова у обезбеђивању транспорта.

Нарочито се истиче да је држава домаћин била организатор Зимских олимпијских игара у фебруару 2026. године, при чему је железнички саобраћај имао кључну улогу у превозу спортиста и навијача. У том периоду се догодио већи број саботажа, најчешће пресецањем оптичких каблова и изазивањем пожара на осталим кабловима, а све у циљу ремећења железничког саобраћаја. Време када је углавном долазило до поменутих саботажа били су рани јутарњи часови, те су из тих разлога били ангажовани додатни дежурни тимови за хитне интервенције на железничкој инфраструктури.

Представници ИЖС су у оквиру своје презентације, на тему значајних инцидената описали догађај везан за инцидент који се догодио на северу Србије, приликом чега је пронађен експлозив у близини гасовода, који је постављен са намером да се изврши диверзија на гасну инфраструктуру. Поред тога, на тему значајних развоја, најавили су одржавање специјализоване „EXPO 2027“ изложбе, која је планирана за следећу годину, као и започињање изградње метроа на територији града Београда.

Представницима ИЖС је упућена молба да у предстојећем периоду преузму улогу домаћина састанка Радне групе, као и организације Генералне скупштине.

На састанку су у име Инфраструктуре железнице Србије учествовали представници Центра за безбедност и Центра за међународне послове.

ОДРЖАН РЕДОВАН САСТАНАК У ОКВИРУ UIC ПРОЈЕКТА NOVITA

Тродневни састанак у оквиру UIC пројекта **NOVITA** (техничка решења за смањење буке и вибрација) одржан је ове године, од 14. до 16. априла, у хибридном формату. Овог пута, домаћин је био управљач железничке инфраструктуре Холандије (**ProRail**).

Први дан је био посвећен представљању резултата мерења нивоа буке и могућих мера заштите које спроводе управљачи железничке инфраструктуре. Укупно је одржано 11 презентација, међу којима је и презентација „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. Током презентације ИЖС, наглашен је значај изградње железничке пруге у Београду која ће омогућити посетиоцима специјализоване изложбе „EXPO 2027“, као и путницима у будућности, да брзо и ефикасно путују од аеродрома „Никола

Тесла“ до центра града и до будућег Националног стадиона у Сурчину. Такође, предочене су планиране мере за смањење буке и вибрација које ће бити спроведене у циљу заштите локалног становништва.

Другог дана, одржане су презентације у вези са теренским истраживањима холандског управљача железничке инфраструктуре (**ProRail**), као и 20 спроведених мера подељених у 4 категорије. Прва категорија је обухватила мере за одржавање инфраструктуре, а друга категорија се односила на ефективност примене иновативних материјала у циљу смањења вибрација на колосеку. Трећа категорија обухватила је мере које се односе на одржавање возних средстава, док се четврта односила на ефективност примене иновативних материјала за возна средства. Поред тога, представљен је софтвер **STEM** за прорачун емисије вибрација у железничком саобраћају, који је свим учесницима на пројекту **NOVITA** стављен на располагање, бесплатно.

На састанку су у име „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. присуствовале колеге из Одељења за заштиту животне средине и Центра за међународне послове.

ОДРЖАН САСТАНАК ЗА ПРОЈЕКАТ ИНДЕКС ОДРЖИВОСТИ ЖЕЛЕЗНИЦА (RSi)

Састанак за потребе **UIC** пројекта *Индекс одрживости железница (RSi)* одржан је у онлајн формату, 21. априла ове године, поводом завршене кампање за 2025. годину и припреме за следећу.

На састанку се дискутовало о циљевима одрживог развоја Уједињених нација (**SDG**), који су обухваћени упитником, уз предлоге како се тражени индикатори могу боље објаснити компанијама. Детаљније се разговарало о циљевима **SDG 7**, који се односи на енергетску ефикасност и **SDG 12**, који се односи на поновно коришћење безбедног отпада.

Новину на пројекту представља увођење циља **SDG 15**, усмереног на очување биодиверзитета, који је од суштинског значаја за стабилност екосистема и опстанак живота на планети. Овај циљ ће бити посебно усмерен на управљаче железничке инфраструктуре, са намером да се њихове активности ускладе са принципима заштите и унапређења природног окружења.

На састанку су у име ИЖС учествовале представнице Одељења за заштиту животне средине и Центра за међународне послове.

САСТАНАК RAG-TAG ГРУПЕ ЖЕЛЕЗНИЧКОГ РОБНОГ КОРИДОРА АЛПИ-ЗАПАДНИ БАЛКАН

На позив Балтичко-Јадранског железничког робног коридора, по први пут је одржан заједнички састанак саветодавних група железничких превозника и терминала на коридору Алпи-Западни Балкан и Балтичко-Јадранском коридору. Састанак је одржан у Луци Трст, у периоду од 22. до 23. априла, у хибридном формату.

Први део састанка био је посвећен дискусији представника железничких превозника и управљача инфраструктуре са два коридора у вези са организацијом и унапређивањем услуга превоза, граничним процедурама, као и локалним законодавством.

У другом делу састанка, представници коридора одржали су презентације на тему привремених ограничења у погледу капацитета (**TCR**), актуелних планова за развој инфраструктуре и очекиваних предности за превознике и терминале. Такође су презентовани и пројекти за смањење времена чекања на границама за граничне прелазе Вила Опичина, Тарвизио и Добова, као и перформансе коридора у погледу кључних показатеља учинка (**KPI**) и активности у погледу проширења коридора и пријема нових чланова у складу са новом регулативом ЕУ. Другог дана састанка одржана је техничка посета објектима Луке Трст.

На састанку су у име ИЖС учествовали менаџер за транспортне послове и представница Центра за међународне послове.

СПРОВЕДЕНА ОБУКА ЗА УПРАВЉАЊЕ МЕРНИМ КОЛИМА EM-SAT 120

„Инфраструктура железнице Србије“ а.д. је угостила стручњаке аустријске фирме *Plasser & Theurer* и њене италијанске партнерске фирме, *Plasser Italiana*, у циљу спровођења обуке за мерна кола **EM-SAT 120**, намењене запосленима из техничких служби ИЖС.

Обука је трајала три недеље и укључивала је теоријски део и практичан део на терену. У оквиру теоријског дела, предавачи из Аустрије и Италије упознали су присутне са основним принципима

рада мерних кола – од њихових саставних делова, преко начина одржавања, до спровођења мерења. Посебан сегмент обуке је био посвећен употреби *RIEGL* ласерског система. Према карактеристикама произвођача *Plasser & Theurer*, ово специјализовано мерно возило **EM-SAT 120** комбинује ласерску технологију, сателитску јединицу и фиксне референтне тачке како би се обезбедило изузетно прецизно снимање стварне геометрије колосека. Поред тог, обука је укључивала употребу георадара и основну обуку о употреби софтвера за прикупљање и обраду података мерења. Током практичног дела, извршене су пробне вожње ради детаљнијег упознавања са радом мерног система.

Колегинице из Центра за међународне послове присуствовале су овој обуци како би пружиле преводачку подршку.

ОДРЖАН САСТАНАК ЗА ПОТРЕБЕ SERAS ПРОЈЕКТА

У априлу је одржан први општи састанак SERAS пројекта за потребе Радног пакета 3. У оквиру овог пакета радиће се на прикупљању и анализи података о вештинама у железничком сектору, као и методама предвиђања будућих потреба за вештинама.

Током састанка, изнете су информације о појединачним задацима у оквиру Радног пакета. Ови задаци подразумевају прикупљање и анализу података о вештинама, идентификацију нових потреба за вештинама, промовисање трансверзалних и нетехничких вештина, усклађивање са ESCO базом података, као и хармонизацију и признавање вештина на европском нивоу. У том погледу, прикупљање се информације о захтевима тржишта, дигитализацији и неусклађености вештина и учења на радном месту. Ово ће бити основа за рад, укључујући и анкетирање заинтересованих страна и циљних група.

У оквиру Радног пакета 3, очекују се следећи резултати:

- Одговор железничког сектора и програми за обуке у погледу хитних потреба за вештинама, услед дигитализације и зелене транзиције;
- Вештине за паметне и одрживе железнице у Европи;
- Железнички оквир за нетехничке вештине и матрица компетенција у контексту методологије анализе недостатака;
- Хармонизација и шеме признавања вештина;

Две кључне тачке у овом процесу ће бити SERAS методологија прикупљања, анализе и предвиђања потреба за вештинама, као и хармонизација и систем признавања вештина на европском нивоу. Отворени приступ у сарадњи, надоградња на резултате STAFFER пројекта и учење кроз размену добрих пракси сматрају се кључним принципима имплементације.

Предстојеће активности се односе на задатак 3.1 и документоване резултате у вези са прикупљањем, анализом и предвиђањем потреба за вештинама. Наредни састанак ће бити посвећен коначној верзији SERAS анкете о вештинама, SERAS методологији за прикупљање, анализу и предвиђање потреба за вештинама, као и нацрту документованих резултата задатка 3.1.